

Ik zou daarover niet hebben geschreven, indien dit geval het eerste het beste ware. Maar gelijk reeds boven werd gezegd, dit begint te behoren tot den meer en meer gebruikelijken weg. Zachtjesaan begint zich zoo een communis opinio te vestigen, een algemeene overtuiging en een algemeen geldende regel, dat zóó de weg is; dat het zóó behoort te gaan: Als een Kerk Evangelisatie-arbeid opvat en ziet, dat de kosten haar krachten te boven gaan, dan roept ze de hulp in van alle Kerken en particulieren in het vaderland.

En die manier van werken acht ik niet juist. Dien kant moet het niet op. Men versta mijn bedoelen wel: er is natuurlijk niets tegen, dat een Kerk zoekt ook buiten haar kring steun te vinden.

Maar regel make ze daarvan niet. Dat hijve de uitzondering, het buitengewone. Ze mag haar huishouding nooit baseeren mee op wat langs dien weg van advertenties, enz. inkomt van Kerken en corporaties en aparte personen.

De gewone weg voor het bekostigen van haar uitgaven voor haar gelieete kerkelijke leven, ook van haar Evangelisatie, is een andere.

Die andere weg is feitelijk wel overbekend. Ze volgt uit de Gereformeerde opvatting van Kerk en Kerkverband. Wanneer een Kerk niet bij machte is, wendt ze zich tot de andere Kerken. Dan wordt die Kerk geholpen door de classis, binnen welker gebied ze gelegen is, en indien noodig, via de classis door de Particuliere Synode en zoo noodig verder door de Generale Synode. Zoo geschiedt het bij de hulp aan hulpbehoevende Kerken, bij de verzorging der Emeriti, bij de Zending. Zoo gaat het naar den eisch van het Kerkverband.

En zoo is de weg voor den steun in den arbeid der Evangelisatie. Langs den weg, door het Kerkverband gewezen.

Wanneer een Kerk niet instaat is, de kosten te dragen voor haar Evangelisatie, dan wende ze zich tot de classis met verzoek om steun. En als dan de Kerken der classis dien steun toezeggen, dan is de zaak gezond. Dan zullen de Kerken der classis, die besloten, de betreffende Kerk te helpen, h.v. door een collectie, die hulp verlenen.

Dat men nu niet algemeen dien weg opgaat, heeft ook zijn oorzaak. Er is te dezen opzichte nog zooveel, waardoor de vaste lijnen niet in concrete uitgestippeld zijn.

Wel is in het algemeen gewezen de weg, dien men moet gaan. In 1923 op de Synode van Utrecht is van onderscheidene zijden hierop gewezen. De Kerk van Weesp en de classes Groningen en Zierikzee hadden als haar meening uitgesproken, dat de samenwerking behoort te geschieden in den weg van het gewone kerkverband.

En de Commissie-Grosheide heeft op die Synode als haar meening uitgesproken, dat het niet de bedoeling

maar, omgekeerd: het plaatst Christus, naar Zijn uiterlijke verschijning, onder het zoeklicht van zijn eigen waarneming. En voorzover die Christus dan door zulk een mensch gezien wordt en bewonderd, mag Hij ook op zó'n ziel wel „inwerken“, en kan Zijn ideaalgestalte ook wel voor een tijd lagere driften en booze hartstochten (denk aan Judas' geldgierigheid) verdringen, maar overwonnen is de zonde niet; en verbrjzelen laat zich het hart door Christus evenmin. De mensch heeft in zulk een geval zich zelf tijdelijk verbeterd; hij is niet door den persoon Christus neergeslagen, doch hij heeft door een Christus-idee, door een Christus-ideaal, dat uit hem zelf was opgekomen, zichzelf uit zichzelf tijdelijk gecorrigeerd, beschaafd, verbeterd; maar hij is niet bekeerd. Er is een zandverstuiving geweest in de duinen van zijn hart, doch de duinen, de zeeeringen, zijn door de zee van Gods genade niet verstonen.

In zulk een hopeloos geval is er maar één weg meer open, en er is maar één uitkomst mogelijk: straks komt hetgeen eerst achteruit gedrongen werd, en met geweld geperst werd in de donkere kamer van het onderbewuste leven, plotseling met dubbele kracht, met geweldige onstuimigheid weer naar boven en naar voren toe. Het laat zich te beviger gelden. Lang verdronen hartstochten komen eindelijk als gieren haar rechten nemen; en wat die mensch dan gaat doen, doet hij „HAASTIGLIJK“.

Het is een tragisch proces. Maar het is, zoo lang God niet optreedt ter bekeering, onvermijdelijk, en angstig-vol van logica.

En wanneer dan zulk een ziel vlak bij Jezus leeft en krimpt en lijdt, en zich toch maar handhaven wil; en wanneer dan Jezus voor zulk een ziel niet de Middelaar is;

en wanneer dan zulk een mensch in zijn ziel het Middelaars-aanbod van Jezus Christus uit den dieperen grond van zijn onwedergeboren zielsbestaan terug blijft dringen;

en wanneer dan Jezus niet als Middelaar, maar enkel als een edel mensch van sterke, zuivere geestkracht, van rustige, ongeschokte wilskracht, op zulk een onrustige, worstelende, zichzelf vertorende ziel inwerken mag;

dan kan die edele mensch Jezus met zijn bloed-menschelijke zielkrachten en met al Zijn wilskracht tot zulk een ziel ingaan;

en dan kan hij als mensch onder menschen wel in zulk een menschelijke ziel een hittigen brand ontsteken, een benuwde zielworsteling te voor-

is, dat een Classis de kosten van het Evangelisatiwerk eenvoudig over de Kerken omslaat. „Stel, dat een Kerk voor haar Evangelisatie-arbeid gelden te kort kwam, dan zou ze die eventueel als hulpbehoevende Kerk kunnen aanvragen op de gewone wijze“.

Deze Commissie heeft zich echter in haar conclusiën beperkt tot het opstellen van eenige algemeene regelen, en daaronder uit den aard der zaak niet genoemd het verkrijgen van steun bij eigen onmacht. Want dat steun geven behoort onder de algemeene regelen der Evangelisatie niet thuis.

En weer in overeenstemming daarmee heeft de Synode, die deze conclusiën overnam, over de wijze, waarop een Kerk financieel bij haar Evangelisatie-arbeid kan worden gesteund, geen uitspraak gedaan. Zoodat we, voorzover me bekend is, geen enkele Synodale uitspraak in deze materie bezitten, en ieder nog doet, wat hem het beste toelijkt.

Dat begint zich nu zachtjesaan te wreken. De arbeid der Evangelisatie wordt steeds omvangrijker. Met toenemende energie beginnen de Kerken zich te kwijten van haar Goddelijke roeping te dezen opzichte. Gelukkig. De nood der tijden roept eindelijk, dat ook onze Kerken die stemmen steeds duidelijker verstaan.

Maar daarmee gaat gepaard het ernstiger worden van de vraag, hoe de financiële samenwerking behoort te zijn.

En nu de toestanden zóó worden, roepen die vragen om een antwoord. Want ging het zoo door, dan zou er groot gevaar zijn, dat we op weg gingen naar de chaos. Dat iedere Kerk maar te hool en te gras op zoek ging naar gelden op nieuwe en zelfbedachte wijzen. En het besef, dat de plaatselijke Kerk het behoort te doen, en dat hij gebreken onmacht het kerkverband behoort bij te springen, zou teloor gaan.

Daarom zal er in de regeling van het financiële vraagstuk toch eindelijk wel eenige vastheid dienen te komen. De weg van het kerkverband lijkt de meest aannemelijke. Dien kant zal het uit moeten.

Het is niet te verwachten, dat de Generale Synode dat nu eens in het algemeen en in abstracto zal uitspreken. Zoo doet het in den regel een Generale Synode niet. Ze houdt zich bezig met concrete dingen.

Daarom zal het van den anderen kant moeten beginnen. Kerken, die steun verlangen voor haar arbeid, zullen dien steun maar eens moeten aanvragen op de classis. Die classis zal dan misschien deputaten aanwijzen. De Evangelisatie zal op haar vergaderingen een onderwerp van bespreking gaan uitmaken. Zoo komt ook de praktische, financiële regeling hoe langer hoe meer in het kerkelijk kader. En van de classes en langs de particuliere Synodes zal zóó op den duur de zaak wel op een Generale Synode komen, die zich dan met concrete dingen kan bezig houden.

De Commissie-Grosheide heeft in een enkel zinnetje

schijn roepen, door alles wat in die menscheziel weggedrongen is in de volle zon te plaatsen van zijn talle wetenschap, en in den hangen strijd te werpen van het eigen geestesleven van dien mensch;

doch in de alzóó door Jezus verwekte crisis zal de genade niet triumfeeren, doch het koortsig proces van zonde en zelfhandhaving zal zich verhaasten, totdat die mensch hijgt naar den dood.

Dan wordt het meenens; er komt een crisis, er moet iets buigen of barsten in den zoodanigen mensch!

Dan móét het!

Dan is er in zulk een mensch niets anders mogelijk dan een, moe en afgestreden, gehoor geven aan een diepe stem, die van buiten uit Jezus' mond, en TEGELIJK van binnen, uit de donkere spleten van zijn eigen ziel opstijgt: Wat gij doet, doe het haastiglijk!

In zulke oogenblikken komt daar in dien mensch niets nieuws bij, dat niet te voren in hem aanwezig zou geweest zijn; o neen.

In zulke oogenblikken draagt ook Christus NIETS in dat leven in, dat niet te voren reeds diep er in besloten lag; o neen.

In zulke oogenblikken gebeurt er slechts één ding: wat er in is, dat komt er uit. Wat achteruit gedrongen was, en tot op het laatste oogenblik toe achteruit gedrongen bleef, dat komt eindelijk en dan eens voor het laatst, zijn recht onstuimig vragen.

Zijn recht!

Want deze mensch had dat recht nog nooit ontkend. Hij was alleen maar over zijn eigen kwesties heengeloopt. Maar nog nimmer had hij zijn hart besneden; nog nooit tot zijn ouden mensch gezegd: gij hebt alleen maar onrecht!

En zóó vaart niet alleen de Satan naar dien mensch toe, maar die mensch vaart ook den Satan tegemoet.

Want het is de majesteit van Jezus, dat Hij den mensch van Zijn kant naderen en overwinnen kan, zónder dat die mensch van zijn kant naar Hem toe gaat.

Doch het is de armoede van den Satan, dat hij tot niemand komen kan, tenzij de mensch van zijn kant óók naar Satan toekomt.

Jezus als Middelaar brengt iets nieuws in den nieuwen wedergeboren mensch.

Maar Satan kan slechts heen en weer werpen, wat in ons leven oud en reeds aanwezig was.

reeds dezen weg gewezen: „De weg is nu verder, dat de Kerken, zoo noodig, met concrete dingen gaan tot meerdere vergaderingen“.

De arbeid, die van verschillende kanten is aangevat, om het Evangelie te brengen ook daar, waar het totaal onbekend is, heeft mijn volle sympathie.

Maar ik geloof niet, dat de wijze, waarop men de zaak zoekt te financieren, de juiste is. Wie evangeliseert, moet het zelf betalen. En wanneer men daartoe niet bij machte is, moet hulp niet allereerst gezocht worden in heel het land, maar langs den kerkelijken weg van het kerkverband.

Zóó komen we ook, wat dit punt betreft, met de Evangelisatie in het rechte spoor.

C. B.

De Zending en de Oostersroomingen in Indië.

Indië is niet afgesloten van de wereld, en heeft dan ook een belangrijk aandeel in de verschijnselen en stroomingen, die de Oostersche volken tegenwoordig kenmerken.

Met een enkel woord kunnen wij deze stroomingen, „nationalisme“ noemen; het is het streven zich los te maken van de voorgedij der overheerschers, welke voorgedij echter heel veel van een onderworpen en bedwongen heeft.

Welke houding moet de zending hiertegenover aannemen?

Deze belangrijke vraag wordt door den oud-zendingconsul de Crommelin beantwoord in het tweede referaat, dat hij opnam in zijn boekje, de vorige week aangekondigd: „Bezinning en Richting“.

Eerst geeft de Crommelin aan, wat tot dusver de uitzendige vrucht der zending zijn mocht; en dan ontvangen wij merkwaardige getallen.

Het aantal Inlandsche Christenen kan op een miljoen worden geschat, behalve dan de Roomschen, die 170.000 tellen. In ongeveer 20 jaren verdubbelde het getal Christenen; te opmerkelijker is dit, omdat juist in die jaren de anti-Westersche geest sterk toenam.

Op Java is het getal Christenen in verhouding tot de overige bewoners 1 tot 1000; maar nemen wij het over geheel Indië, dan is de verhouding 1 tot 50!

Heele streken en landen zijn reeds gechristianiseerd, zooals Nias, Posso, Minahassa, Ambon, de Sanri- en Taland-eilanden. Ook moet hier de groote Batakkerk op Sumatra worden genoemd, welke reeds 250.000 leden telt.

Ook moet in aanmerking worden genomen, — en daardoor zeggen deze getallen nog meer — dat de door-zees-Christen op hooger ontwikkelingspeil staat dan de niet-Christen. Eveneens heeft de vrouw onder de Christenen een veel betere positie, waardoor ook het algemeene peil wordt verhoogd, en de invloed der Christenen belangrijk toeneemt in de Indische samenleving.

Het is de moeite waard misschien, om nog even iets naders hiervan te zien.

Wij mogen immers niet denken, dat nu alleen maar zulke heel eukle booze naturen als Judas, of zijngelijken, zich geestelijk te kort doen door zoo, als boven omschreven werd, in zó'n „verdringing“ van driften en begeerten zich over te geven aan geestelijke bedwelming, in gelijktijdige handhaving toch van de zonde in hun ziel.

Neen, er is eigenlijk geen mensch, die niet aan de zelfde wetten ten deele onderworpen is.

Judas gaat ons aan, omdat Jezus ons aangaat.

Ook die „verdringing“ gaat ons aan!

Dit ons geleerd te hebben is de onmiskenbare betekenis van het feit, dat, gelijk wij zeiden, in den laatsten tijd een school van geleerden opgekomen is, welke juist van dit zielkundig verschijnsel van „het verdringen“ bijzondere studie gemaakt heeft. Zij gaat zelfs zoo ver — onlangs nog spraken wij in ons blad erover — dat zij daaruit, zoo al niet heel de zielkunde opbouwde, dan toch daaruit grootendeels alle zielkundig leven verklaren wil.

Wie nu op Judas Iskariot acht geeft, zal, in het algemeen gesproken, toegeven, dat in elks zieleleven een onbewuste, achteruit persende werking is van de ééne drift en begeerte door de andere; dat dit voorts een actie is van onzen dieperen levensgrond, van een verborgen wil des menschen, die immers krachtens de zonde alleen dat onder de oogen wil zien, wat hem aangenaam is; en die van nature op die manier zichzelf den zelfdienst (dat groote surrogaat van den verloren Godsdienst) mogelijk maakt, zelfs als God hem te na komt en Jezus hem imponeert.

* * *

Nu is het merkwaardig te hooren, op welke wijze sommige menschen, met name uit die wetenschappelijke school van zielkunde, welke wij zóó even bedoelden, meenen, een mensch, die in dergelijken dóór en dóór ongezonden toestand verkeert, te moeten helpen.

Men zegt dan tot ons, dat zoo iemand ziek blijven zal en eigenlijk op de vlucht zal blijven slaan voor zichzelf, zoo lang hij niet ronduit alle instincten, driften, begeerten, passies, die in zijn onderbewuste leven teruggedrongen zijn, één voor één met koel verstand uit eigen duistere ziele diepten onbarmhartig-ontledend voor den dag, „naar boven“, haalt. Zulk een mensch, zegt men, moet niet langer voor de nuchtere of yreeselijke werkelijkheid van zijn eigen leven op den loop gaan. Neen, hij moet al die „verdrongen“ begeerten van zijn

De Man van Smarten en de jongeling der vreugden.

Terwille van de eigenaardige, m.i. niet geheel zuivere contrastteering, geef ik hier een knipsel uit het Kerkblad der Geref. Kerken in Ned. Oost Indië:

Een medewerker van het liberale dagblad „Het Vaderland“ die niet onaardig Krishnamurti de Jongeling der Vreugden noemt, heeft sterk benaderd, wat ook wij voelen, als we dezen jongeling met zijn orakeltaal sielen tegenover den Man van Smarten, al geven we dadelijk toe, dat er van eenige vergelijking feitelijk geen sprake kan zijn, daarvoor staat de figuur van onzen Heiland ons te hoog. Maar als we zouden willen vergelijken, dan voelen we de juistheid van wat in dat blad als tegenstelling stond:

„Zit hem, gelooven we, in het grootte onderscheid tusschen den Man van Smarten en den Jongeling der Vreugden; in het verschil tusschen het zoeken naar en het vertoeven temidden van tollenaars en zondaren en het zoeken naar en het vertoeven onder de rijken der aarde; in de tegenstelling tusschen Een, die niets had om zijn hoofd op neer te leggen en den kasteelbewoner...“ etc.

Over Ethische Schriftbeschoouwing en Chr. sociale actie.

Dr W. A. van Es schrijft in Leeuwarder Kb. het volgende:

Men heeft ons nader om inlichting gevraagd over ons bedoelen met den Ethischen geest die ons met betrekking tot de Schriftbeschoouwing tegenwoordig uit onze Christelijke sociale beweging tegenkomt. Eigenlijk schijnt ons deze vraag niet bepaald noodig. Nu drie jaar geleden hadden we naar aanleiding van een rede van den heer Colijn gesproken van sociale actie „met den Bijbel er naast“. Men had ons dit nog al kwalijk genomen. En daarover aangevallen buiten onze tegenwoordigheid in een publieke vergadering, zijn we toen eenige artikelen begonnen over de beteekenis van den Bijbel voor onze Christelijke sociale actie. We hebben daarna deze artikelen weer onderbroken, omdat ons niet bleek, dat er, zelfs onder degenen, met het oog op wie ze in de eerste plaats werden geschreven, voldoende belangstelling voor was. Toch waren we daarmee ver genoeg gegaan, om naar onze gedachte, duidelijk te laten uitkomen, wat in dit opzicht het verschil is tusschen een Ethische en een Gereformeerde Schriftbeschoouwing. Ditmaal zullen we het dan ook alleen daarbij laten, dat we twee citaten tegenover elkander stellen, waaruit o.i. hier de tegenstelling voor ieder kan voelbaar zijn. Een citaat uit het boek van Dr Slotemaker de Bruine, Christelijke sociale studien, een schrijver van erkend

kracht in werking te stellen, dan waarmee Hij bekeert, doch de kracht, waardoor Hij bekeert en verhardt, is de zelfde: de prediking, de openbaring, de consequente Gods-verkondiging; het Woord en Zijn eigen Zelf-ontsluiting; wat de Heilige Geest al of niet doet, blijft in dit ons onderzoek buiten beschouwing, omdat ook de menschen, die andere zielen hebben te weiden, zich niet mogen laten leiden door de verborgen dingen;

c. wat Jezus in dit moment (de paaschzaal) doet, is in wezen niets anders, dan wat Hij al die jaren door met Judas heeft verricht.

d. de „intentie“ van Jezus' menschelijke ziel is niet geweest: o God, verdoem Judas; maar is evenmin geweest: o God, laat mijn ziel inworstelen tegen Uw verkiezing en verwerping. Integendeel: als mensch staat Jezus tegenover Judas en moet hem recht doen. Judas mag nooit verloren gaan DOOR iets, dat in Jezus is.

Wij meenen dus, dat de vraag wel degelijk voor onze menschelijke verhoudingen beteekenis heeft: Wat doet Jezus tegenover Judas? En, wat ondervindt Judas van zijn kant in de verderfende aanwezigheid van den zuiveren mensch Jezus Christus?

Wat Jezus betreft, Hij blijkt geen zielsgenezer naar den wil en naar de ideale voorstelling van de zoeven bedoelde psychologische school. Want Christus heeft tot Judas niet gezegd: „Wat gij doet, ONTLEED dat haastig, en dan zijt gij er van verlost, dan kunt gij mij weer in de oogen zien, dan zijt gij bekeerd, dan wijkt de demon van het zwaard van den aartsengel van het scherpe bewustzijn“

Maar Hij heeft tot Judas gezegd: „Wat gij doet, DOE dat haastiglijk“.

Jezus erkent, en bukt als mensch Zich diep ook daarvoor, dat met het BEWUSTZIJN van den mensch diens zijn niet verandert. Ten slotte is er slechts tweearlei leven. Er is een leven, dat in zijn diepsten grond zich keert tot God en uit de wedergeboorte leeft, uit Zijnen wil. En er is ook een leven, dat in zijn diepsten grond slechts in zichzelf en tot zichzelf gekeerd is, en waarin de diepste levenswil niet is uit God, maar een toeneiging van den mensch tot zichzelf in zijn natuurlijke staat.

En achter al deze dingen ligt dan weer geen toeval, maar ligt een diep mysterie, welks werkelijkheid wij zijn optreden in de feiten van den dag; een mysterie, dat wij bevend herleiden tot in den grond van alle eeuwigheid, als wij huijverend spreken van: verkiezing en verwerping.

Als ds Crommelin nu van de zending spreekt, dan bedoelt hij niet alleen 't zendingswerk in engeren zin, maar ook de zendingkerk, en al de groepen van Inlandsche Christenen. Deze allen tezamen als eenheid genomen, hebben hun gedragslijn te bepalen tegenover het steeds sterker wordend streven naar zelfstandigheid van Indië zelf.

De Inlandsche Christenen, zoo verzekert ds Crommelin, gaan met dit streven accoord. Ja, zij gaan zichzelf ook los gevoelen van de voorgedij der vroegere zendingsorganen. Ten opzichte van de vrijmaking van Indië trekken de Christen-Inlanders veelszins één lijn met hun volksgenooten.

En deze kant moet het ook op. De zending stelle zich op hetzelfde standpunt.

Zij is wel eens beschuldigd van heulen met de overheerschende machten, en een handlangster van het kapitalistisch koloniaal stelsel te zijn. Doch aan andere zijde wordt haar weer verweten, dat zij door haar ziekenhuizen, scholen, enz. de Inlanders te wijs maakt, en zodoende mede de oorzaak wordt van de onrust en ontevredenheid, die overal aan den dag treden.

Het ligt dus voor de hand, dat de zending haar eigen weg gaat, en overeenkomstig Gods Woord heeft te handelen; ds Crommelin noemt dit „het trekken van de consequenties van het Christelijk levensbeginsel in de koloniale verhoudingen“.

Formeel genomen beteekent dit, dat de zending, „al is ze uit het Westen gekomen, niet onafscheidbaar verbonden is aan het Westen, niet noodzakelijk Westersche gedachten komt brengen, Westersche cultuur wil invoeren, en zeker allerminst specifiek Westersche belangen heeft te dienen“. En de zending zal te eer ingang vinden, menscheeljk gesproken, indien duidelijk uitkomt, dat Christendom en Westersche cultuur twee verschillende grootheden zijn, en de Inlander, als hij Christen wordt, niet eigen cultuurbezit en nationaliteit behoeft prijs te geven.

Dit zal wel een ieder toestemmen, hoewel daarmee voorzeker nog niet aan de moeijkheden een einde is gekomen. Er is toch verschil over, wat van de eigen cultuur moet worden losgelaten; moeten de Psalmen en gezangen op de Indische wijs worden gezongen? Kan gebruik gemaakt worden van de Wajang? Is niet al teveel van de eigen cultuur met het heidendom of Mohammedanisme te nauw verbonden, om in de Christelijke samenleving te worden overgenomen? Maar op deze vragen gaat ds Crommelin niet in.

Het doet vreemd aan, dat de schrijver het voor de zending meer en meer een bedenkelijke zaak acht, dat zij een plaats heeft in de beginselverklaringen of de programma's van actie van sommige politieke partijen in Nederland, vooral wanneer daarin der regeering tot taak wordt gesteld de zending te bevorderen of te steunen.

Twee gronden worden voor deze bewering aangevoerd. Allereerst toch, meent ds Crommelin, kan de zending,

in zooverre zij het geestelijk en stoffelijk welzijn der bevolking beoogt, vanzelf op zulk een regeeringssteun aanspraak maken; dat behoeft niet te worden gezegd of gevraagd. Bovendien, voor hetgeen de zending nog meer zou ontvangen dan andere acties, die ook het welzijn der Inlanders beoogen, zou men de zending „voortrekken“, in een uitzonderingspositie brengen, en alzoo schade doen.

Het schijnt ons toe, dat in deze redeneering wel wat te veel uit het oog verloren wordt, dat onze regeering een Christelijke regeering is, en niet neutraal kan en mag zijn. Wij hopen dan ook, dat de Christelijke partijen niet aan den wenk van ds Crommelin gehoor geven.

Maar wij kunnen het belangrijk stuk niet geheel op den voet volgen. Nog enkele dingen noemen wij, om tot lezing en bestudering op te wekken.

Wat het materiele betreft aangaande de houding der zending tegenover de geestesstrooming in Indië, noemt ds Crommelin drie zaken: de zending sta ten eerste sympathiek tegenover Jong-Indië; ten tweede valle zij niet hard, als het wel eens bij woorden blijft en daden ontbreken, maar zoeks de oorzaken van de mislukkingen op; ten derde zette de zending haar taak in het verband, het kader, van den nieuwen tijd.

Vooral dit derde punt is van belang. Het is goed, dat ds Crommelin er aan herinnert, dat de zending geen andere taak heeft, dan de prediking van het Koninkrijk Gods, en niet het najagen van een politiek doel, verbetering der volksgezondheid, bestrijding van analfabetisme, enz. Desniettemin mag de zending niet buiten het leven staan, maar moet zij beseffen, dat zij voor het tegenwoordig leven een taak en roeping heeft.

Maar dan vermenigvuldigen zich de vragen. En wij kunnen niet aan den indruk ontkomen, dat ds Crommelin den weg op wij van het „social Gospel“, zij het ook ten deele.

Ten slotte oordeelt de schrijver, dat de zending een taak heeft tegenover Nederland, n.l. een vredesroeping; zij kan beide begrippen: Nederland en Indië, en zoo moet zij er toe bijdragen, dat Nederland verstaan gaat, wat er in het hart van Indië leeft. „Zoo zal zij mede kunnen helpen den weg te banen tot een samenwerking tusschen Nederland en Indië, die niet gebaseerd is op eenzijdige machtsoefening, maar op den zedelijke grondslag van recht en gerechtigheid“.

J. D. W.

Het boekje „Bezinning en Richting“, waarover wij in dit en het vorig artikel spraken, verscheen bij den Zendingsoverhandelaar te Den Haag, dir. A. J. C. van Seters.

ziel onder de oogen zien. HARDOP moet hij zich zelf belijden, dat al die duisterheden nu toch werkelijk in hem zelf besloten liggen. Met koele zelfanalyse dient hij zijn eigen ziel zichzelf bloot te leggen.

En — als hij dat nu eens niet kan? Als hij zijn eigen zielebeeld nu eens met geen mogelijkheid op zijn eigen doek projecteeren kan? Hoe moet het dan met zó'n mensch?

Wel, zegt men ons, dan moet hij geholpen worden. Dan moet een ander voor hem een zielzorger zijn. Dan moet die ander hem leeren zich zelf te ontteden, en met vaste hand hem de sluiers leeren af-rukken, één voor één, de sluiers, die over zijn donkere ziele-diepten, over zijn eigen onderbewuste leven vooral, heengeworpen waren. Dan moet de ziele dokter er bij te pas komen, om den man, die nog nooit in den duisteren kelder van zijn zielehuis afgestoken was, daarbij te helpen.

Want een zielzorger, die aan zulke zielen werkelijk zal kunnen leiding geven, is alleen dáár te vinden, waar men den mensch plaatst voor zijn eigen spiegelbeeld; waar men dus het zoeklicht van de zelfkennis onbarmhartig spelen laat, ook tot in den diepsten schuilhoek van het hart. Zulk een zelfkennis, zegt men, is de eenige, maar ook afdoende kracht van genezing voor den geplagden mensch. Want, als hij zich maar kent, en dus niet langer ontsnappen wil aan de eerlijke wetenschap van wat er in hem leeft, dan zal de rust in zijn ziel weerkeren en zal hij tot vrede zijn gebracht.

* * *

Nu is tegen deze dingen zeer veel in te brengen.

Wij wijzen er op, dat op dit standpunt de mensch zichzelf verlost; dat hier de Middelaar voorbij wordt gezien.

Wij wijzen er ook op, dat hier, op dit standpunt, de kennis van den mensch omtrent zichzelf, wel wat helpen kan, en ook verbeterend, maar dat de booze wil van den ouden mensch niet in principe wordt gebroken.

Wij wijzen er ook op, dat op dit standpunt van wedergeboorte en bekeering geen sprake is. Dat men wel verschuiven wil al wat in het zielehuis aan „meubilair“ aanwezig is, maar geen oogenblik er aan toekomt, om in dat zielehuis in te dragen dat andere „meubilair“, dat van boven komt door de vernieuwing van den Heiligen Geest, en dat door God en Zijn Woord is gevormd.

Daarom houden wij vol, dat deze nieuwe psycho-

analytische „verlossingsleer“ vijandig staat, in den grond, tegen het christelijk geloof en tegen de beijdenis van den eenigen naam, die onder den hemel tot zaligheid gegeven is.

Maar geen woord willen wij nu nog meer daarvan zeggen. Het is nu de vraag, wat Christus Judas doet.

Wie den uitersten en eersten zin van Christus' werk aan Judas wil verstaan, die moet naar de paaschzaal toe.

Christus is straks in de paaschzaal. En Judas ook. Judas, wiens ziel nu al een paar jaar op de vlucht is voor Jezus, dien hij nog dagelijks volgt. Christus is in de zaal, de crisis hangt er, en Judas „ait“ met zijn zielsconflict, Judas, de verdrieger bij uitnemendheid. Dat maakt voor ons een „geval“ als van Judas met zulke zielscomplexen, en verdriering, zoo buitengewoon belangrijk.

Christus is hier.

En Hij is hier als de Medicijnmeester, voor al de zielen.

Dit laatste bedoelen wij in den meest volstrekten en uitgebreidsten zin van het woord.

Wij noemen Christus Medicijnmeester in engeren en in ruimeren zin.

In engeren zin is Hij dat als Middelaar. In de bizondere genade. Voor Zijn volk.

Maar in ruimeren zin is Hij eigenlijk — menschelijk gesproken — immers ook medicijnmeester? Is Hij geen zondeloze mensch? Met zuivere zielskracht? Met gave, ongebroken, zielefuncties? Moet de mensch Jezus niet enkel reeds als mensch op ieder, die Hem ontmoet, invloed oefenen, en is die invloed van Zijn kant niet altijd zuiver?

Ja Jezus is hier; Jezus hij Judas. Hij is hier als een heilig vuur van wils- en geesteskracht en van reine, zuiver-menschelijke begeerten. Hij is hier ook als rechtvaardig mensch, die niemand, ook zelfs Judas niet, in het minste zal bejegenen met onrecht.

Dit laatste moet niet worden vergeten.

Men zou kunnen tegenwerpen: „Christus staat tegenover Judas in een principiële andere relatie, dan waarin de menschelijke ziele-arts staat tot een kranke, verdringende ziel. Christus is hier niet bezig, te worstelen om Judas' geneezing; neen — Hij laat Judas juist los. Hij verwerpt hem“.

Maar als men zóo een kloof zou willen graven tusschen Christus' bejegening van Judas en de zuivere verhouding, waarin de liefde staan moet tot een kranke ziel, dan antwoorden wij:

a. Christus worstelt als mensch met Judas; b. Christus verhardt niet door een andere

erder, dat de
n tot meer-
is aangeval,
r het totaal
men de zaak
liseert, moet
et bij mach-
den in heel
an het kerk-
et de Evan-

G. B.

Indië.

oef dan ook
n stroomin-
kenmerken
stroomingen.
n zich los te
ke voogdij
bedwingen
enover aan-

nd-zendings-
ede referaat,
k aangekon-
sver de uit-
dan ontvan-

een miljoen
, die 170.000
getal Chris-
die jaren de

uding tot de
wij het over

ristianiseerd,
angli- en Ta-
takerk op
0.000 leden

nen. — en
dat de door-
staat dan de
der de Chris-
et algemeene
ristenen be-
ing.

en nog even

t nu alleen
als Judas.
doen door
zoo'n „ver-
lich over te
gelijktijdige
hun ziel.

niet aan de
s.
ons aangaat,
el

nmiskbare-
ijden, in den
opgekomen
schijnfel van
maakt heeft.
spraken wij
zoo al niet
laaruit groo-
nen wil.

geeft, zal, in
dat in elks
errende wer-
te door de
n onzen die
en wil des
zonde alleen
a aangenaam
zichzelf den
van den ver-
zels als God
beert.

a, op welke
it die weten
ke wij zoo-
, die in der
and verkeert.

d ziek blijven
blijven slaan
duit alle in-
ie in zijn on-
n. één voor
uistere ziele-
en dag, „naar
t men, moet
nelijke werke
p gaan. Neen,
ten van zijn